

Fra land til land

Israel-Island

Noen refleksjónir over líkt og ulíkt

Under oppholdet på Island sommeren 1966 kom jeg til á tenke tilbake til en reise í Israel og derved grep man seg í en sammenligning av meget og annet som var ulíkt. Det er enkelt á gripe til størrelsen først. Israel har bare 21000 km² og Island hele 103000 km². — Folketallet er 2,2 millióner for

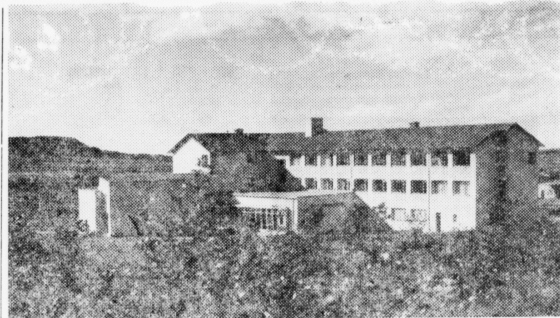
varme her nord. Hvor jordkulturen har satt inn í både Israel og Island er det frodig og overdádig, men vi finner golde og ode egne der orkenområder og lavamarker. Sanden í Israel og lavaen på Island skjuler meget for våre øyne av både naturrikdommer og andet av historisk interesse. Í Israel finner

er det et godt stykke veg til Israel's mektige hvite kull som nå snart skal brukes til aluminiumsproduksjóner. Det overrasker oss ikke. For enda har islendingen råd til á frede fosse-ne. Til glede for turistene og á turvennene.

Israel og Island fører en daglig kamp for á beskytte seg mot naturelementenes luner. Det gjør de mange andre steder også, men í disse små land ser vi det hele tydligere. Menneskenes intelligens og vilje har ved sine tekniske hjelpemidler gjort dem til gode tjenerne. Ingen av dem er fremmede for de moderne landbruks maskiner brukes begge steder. Skogplanting drives med like stor interesse på Island og í det hellege land. Resultatene er mektige begge steder.

Island tusen år som det heter í nasjonalsangen er vel bare barnet mot Israel's tusener av år når det gjelder folk og kultur. Alikevel er det noe felles for disse små, men betydningsfulle nasjóner, deres lengsel og kamp for friheten. — Begge har måttet betale sin frihet med en meget høy pris. Men, det er alltid slik at en oppblomstring på alle felter begynner når et folk begynner á fritt liv. — Den 17. juni 1944 ble Island en selvstendig republikk og fire år etter den 14. maí 1948 ble den selvstendige republikken Israel proklamert í Tel-Aviv. Mens Island hadde naturmaktene á temmes med, måtte Israel kjempe med våpen í hånd mot hatefulle naboer. Desto mere beundringsverdige er de resultatene som er nådd. De arbeider í mektige perspektiver som rommer så uendelig meget av historie, kultur o.s.v.

Betegnelsen »Bokens folk« passer dem begge. Dodehavs-ruller og håndskrifter. Der leter begge folk fram sin historie. Er

Reykjalunds revalideringssenter, Island

det ikke noe spennende over det hele? — Det er utvikling fra gamle huder og senere papir.

Í Islands biblioteker finner vi uerstattelige verdier, í Kibutzene langt nede í Negev finner vi gledene over bokene når vi tar det med ro í kulturhusene. Det frie Israel's hilsen til det omringede Jerusalem var brød og bøker. Og fra det frie Island's første dag er det strømmer gaver til bibliotekene í en grad at det nesten savner side-stykke í verdenshistorien.

Det var nær sagt en høytidsstund da sjefbibliotekker Gudmundsson visti fram et håndskrevet eksemplar av Njál's saga. Den ble omhyggelig oppbevart.

Bokenes folk knytter gammelt og nytt sammen. Island's ungdom kan sine sagaer. Israel's ungdom sine hellige skrifter, grunnlaget for en stor del av vår kulturarv. Det var en slags trådløs kulturforbinnelse mellom den unge Gudjon Ingi på Island og den unge kibbutzeren Zvi í Israel's ørken. De var levende opptatt av sine folks framgang og trivsel. — Måtte den arbeidsglede og begeistring

som preget hele tilværelsen í disse kulturstatene alltid bestå. De bygget í tempo. Samarbeidet, fellesskapet kom til uttrykk blandt annet í samvirkebevegelsen. Andelselskapet SIS på Island, jordbruks- og næringsbrugsene í Israel.

Islandingenes frihetsvilje har flammert fra hedenold og utbredt den fra det nordiske, mens Israel's kultur er kommet fra opphold og innflytelse fra et 80 talls land rundt omkring í verden.

Den sosiale og helsemessige situasjon er god for begge folk. Det var gripende á være vitne til de mange bragder som denne virksomheten på mange områder har vist slik det artet seg under et besøk på Reykjalund utenfor den islandske hovedstaden. Dette revaliderings-tak var som et stort sosialt monument over Island's livsvilje og kraft. — Tel-Aviv kunne vise det samme. Det er naturligvis at begge nasjóner deltar aktivt í u-landsarbeidet.

De bygger monasterstater. Og begge tilfeller var det friheten som ga dem den målsetting og den kraft de viser í aktivt innsats.

Fridtjof Diesen.

Jerusalems gamle by

Israel, men kun vel 200000 på Island.

Í begge land bor nå de fleste í byene og tettbygdene. Í som mertiden er det lyst til langt over midnatt på Island, mens det er stummende mørkt í Israel's land. Hvis det er omkring 40° í syd så er det vel 11-12

vi slanger og giftige kryp som skorpioner. På Island er vi fri for slikt. — Oljen í Israel kaster sine meterhøye kaskader og de varme kildene på Island stiger også meterhøyt over marke.

Fra beskjedne vannkraftanlegg í de sydlige underes land

Tann tíðin, íð fór

Ongatíð á ævini hava stýrismenn komið til so vælreitt borð, sum tá ið hitt sokallaða »sjálfstýrislandsstýrið« seassaði seg við øllum teimum miðjónunum, ið eitt undanfari landsstýrið legði eftir seg

Har vóru miðjónir til endurnýggjan fiskilótans, miðjónir til SEV, miðjónir til sjúkrahúsútbýggjan, miðjónir til sosialforsorg o.s.fr.

Tó var sligið fast frá javnaðar-mannasíðu, at hetta var bert eitt grundstøði á byggja á.

Grundstøðið var lagt; men so kom — sum onkur navnframar fólkaflaksreiðari segði — »deyðsiglarastýrið«, sum ikki veitti okkum eitt oyra aftrat til fleggingar, hóast eingin ivast í tí neyðuga í fleggingum og hartil stóru ílegg-ingum, um væl skuldi vera.

* Seinasta landsstýri útvegaði okkum veruliga ikki eitt oyra til víðari útbýggjan — har var bara »deyðsigling«, hóast hitt dyggiliga grundarlag var lagt frammanundan til víðari útbýggjan og nýggj stórtøk á vinnuliga, sosiala og mentun-

* arliga økinum. Tíverri eru vit nú í krepputíð-um; men har fyrri er ikki á leggja hendur saman.

Longu nú hevur hetta landsstýrið til fulnar vist, at tað ikki óttast at taka tey fyrivarni, ið krevjast, tá kreppuólagini herja á. Væl er

hetta ikki væl umtókt millum andstøðumenn, og hvør borgari kennir ikki í sær eina víssa ógleði, tá meira verður lagt á hann at gjalda; men við eftir-hugsan skilja øll, at neyðugt er at bera borgarskyldu sína, um samfelagnum og harvið tí ein-staka samfelagsborgaranum skal vera væl burtur úr

Hvorjón stjórnarmanni og hvørj um politikkarar verður tann lagna laga at taka avgerðir, ið ikki altíð falla væl í eygum fólksins — í eyg um teirra, ið skulu gjalda.

Vit skilja væl »14. sept.«, tá hetta blaðið fer illa við javnaðar-manninum, tí júst hetta stýrið hevur hækkað umsetingargjaldið við 60 prosentum, men tann veruleiki stendur eftir, at vit ikki kunnu av-reiða fiskimannin og útróðramann-in, sum hóast alt er livæðrin í okk ara meira og minni illa farna sam-felag.

Tá Dagblaðið skrivur um prosentir, og vil hava tann veruleika fram, at vit hava sagt, at undir seinsta landsstýri varð umsetingargjaldið hækkað við 25 pst., so er hetta rætt.

Vit ásanna eisini, at nú er hitt 5 pst.-gjaldið hækkað til 8 pst.

Ein avleiðing av 4 ára »sjálfstýrislandsstýrið«!!!!

At hetta er 60 pst. hækking er eingin loyna — ein loyna, ið ikki javnaðarmenn dylja yvir, tí javnaðarflokkurin fyrst og fremst hevur ta skyldu at virka fyrri teimum, ið bera dagsins byrður.

Júst henda 60 pst. hækkingin hevur tann almikka týðning, at vit ikki avreiða fiskimannin og útróðramannin, nú hansara lagna er í mótvindi.

Tað er ongatíð ein fyrimunur at okja um keypkraftina hjá teimum mongu; tað ber bara niður á bakka, tá ein byggir uppá eitt kapitalistiskt samfelag (samanber Ongland). Hitt sosialistiska samfelagið byggir á aðrar og betri kreftir — ikki tað, at ognarrætturin skal vera har og har; men fyrst og fremst, at vinningurin av eins egna arbeiði skal koma honum ella henni til góðar, ið ger arbeiðið.

Ein kann sjálvandi spyrja, hví arbeiðarafjöldin er so spjadd, at ein ikki enn eigur eina fullkomna heild?

Spurningurin er, hví vit ikki eiga eina sameinda sosialistiska fylking.

Tað nyttar ikki at eiga eitt felag ella ein felagsskap, sum ikki í sinum uppruna er sosialistiskt litaður. Við hvørt lesa vit »Framan« — málgað teirra, ið valt hava á lisið í Danmark. — Teirra litur tykist

eiðiliga dæmligur. Teir bera ið hvussu er ein væl dæmligan sosialistiskan lit, tá vit taka frá teimum hitt ófýsiga, nationala, byttisliga støðið, ið neyvan eigur vinnmann í Føroyum — sjálvt ikki millum teir, ið hetta blað heldur seg eiga vinnmenn innmillum.

Tá ið hetta verður nevnt her, er tað av teirri grund, at tað ikki nyttar at vera fullblóðs sosialistur niðri í Danmark og so visa seg heilt annarleiðis bara ein stigur fótin á land í Føroyum. — Kraftikeldan til alt samhald og

og harvið allan sannan fram-burð er ikki nationalism — upp runin til alt ílt — men sosialisma gróðurveitandi bati fyrri alt hitt besta, sum í mannahjörtum býr. Sameining eru sjálvandi ráðin, tá ið tað ræður um vinning á einum ella øðrum oki.

Sameining eru sjálvandi fyrstu ráðini, tá tað ræður um vinning arbeiðarafjeldarinnar.

Júst henda fylking kann gera av-reksverk — bara avreksverkið verð ur gjort á reinum sosialistiskum grundarlagi.

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

KUFFERT

GØÐ, BILIG og VØKUR

á goymslu.

Pf. Maria Poulsen, & Co.

áf. 2000.